

Perceptions and Knowledge about Doping Among Disabled Elite Athletes of Iran

Mohammad Sadegh Zaeifi¹ Ismaeil Sharifian² Amirhesam Rahimi³

1. Department of Sports Management and Motor Behavior, Faculty of Sports Sciences, Shahid Bahonar University of Kerman, Kerman, Iran. E-mail: sadeghzaeefi1999@sport.uk.ac.ir
2. Corresponding Author, Department of Sports Management and Motor Behavior, Faculty of Sports Sciences, Shahid Bahonar University of Kerman, Kerman, Iran. E-mail: Sharifian@uk.ac.ir
3. Department of Sports Management and Motor Behavior, Faculty of Sports Sciences, Shahid Bahonar University of Kerman, Kerman, Iran. E-mail: rahimi.amirhesam@uk.ac.ir

Article Info

Article type:

Research Article

Article history:

Received:

4 August 2023

Received in revised form:

8 October 2023

Accepted:

17 October 2023

Published online:

28 April 2025

Keywords:

Athletes,
Disabled,
Doping,
Knowledge,
Perceptions

ABSTRACT

Introduction: The present study investigated the perceptions and knowledge related to doping among elite disabled athletes of Iran.

Methods: The research method used in this study was qualitative (thematic analysis) and exploratory in nature, and was conducted in a field setting. Participants in the study (16 individuals) were elite disabled athletes who were members of the national team and had experience in Paralympic competitions. These participants were selected using purposive sampling and snowball sampling techniques until theoretical saturation was reached. The data collection tool was a semi-structured interview, and the data obtained from the interviews were analyzed using coding techniques. The validity and reliability of the interviews were assessed using established methods.

Results: The results of the study led to the identification of 21 factors, including cheating in classification and ineffective systems in the management factor, financial problems, lack of self-confidence and information in the personal factor, and coach ignorance and doping drugs in the environmental factor, in the perceptions and knowledge related to doping among elite disabled athletes.

Conclusion: Based on the results of the study, it can be concluded that the management, personal, and environmental factors have a significant impact on the perceptions and knowledge related to doping among disabled athletes. Therefore, it is recommended that managers and officials plan to prevent doping among disabled athletes and improve their understanding of the disadvantages of this phenomenon based on the above results.

Cite this article: Zaeifi, M. S., Sharifian, I. & Rahimi, A. H. (2025). Perceptions and knowledge about doping among disabled elite athletes Iran. *Sport Management Journal*, 17 (1),87-100.
[DOI:http://doi.org/10.22059/JSM.2023.363319.3183](https://doi.org/10.22059/JSM.2023.363319.3183).

Journal of Sport Management by [University of Tehran Press](https://jstnar.ut.ac.ir) is licensed under [CC BY-NC 4.0](https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/)
| web site: <https://jstnar.ut.ac.ir/> | Email: jstnar@ut.ac.ir.

© The Author(s).

Publisher: University of Tehran Press.

Extended Abstract

Introduction

The importance and role of para-sports, especially the presence of para-athletes, is undeniable in the international arena. This creates equal and fair competition among para-athletes. Therefore, it is necessary for para-athletes, coaches, and federations to increase their knowledge and awareness about doping. This research aimed to investigate the perceptions and knowledge of doping among elite para-athletes in Iran.

Methods

Qualitative research (thematic analysis) was conducted in an exploratory and applied manner, in the field. The participants in the study (16 people) were elite para-athletes who were members of the national team and had a history of participating in the Paralympic Games. The participants were selected using purposive sampling and snowball sampling until reaching theoretical saturation. The data collection tool was semi-structured interviews. To ensure the validity of the interviews, great care was taken in selecting the topic, designing the questions, recording and conducting the interviews, and analyzing the data. Inter-rater reliability was also used to calculate the reliability of the interviews. Qualitative data coding was used for data analysis.

Results

The results of the study identified 21 factors that influenced the perceptions and knowledge of doping among elite para-athletes. These factors were divided into three stages (management factors, individual factors, and environmental factors). The first stage was management factors, which were influenced by three factors. Researchers defined management factors as inefficient systems in para-sports, fraud in classification, and a lack of anti-doping facilities. The second stage was individual factors, which were influenced by 14 factors related to athletes' mental conditioning, competitive spirit, financial problems, compensation for decline, and more. The third and final stage was environmental factors, which were influenced by four factors related to the athlete's surroundings, such as coaches' knowledge and awareness, friends, and performance-enhancing drugs available in the market.

Conclusion

In conclusion, the results of this study showed that the perceptions and knowledge of doping among elite para-athletes and the factors identified in this study can provide a useful theoretical framework for reducing doping among para-athletes. Also, sports managers and officials, especially in the field of doping and the use of performance-enhancing drugs, can adopt practical solutions for each of the identified factors in each stage to help reduce doping among para-athletes in society. This can prevent the countless costs to para-athletes and the government, promote the health of para-athletes, and create a fair and healthy competition among para-athletes. It can also change existing models, attitudes, values, and behaviors, especially in the field of doping.

Ethical Considerations

Compliance with ethical guidelines:

Funding: The research was done without using financial resources

Authors' contribution: The authors have contributed equally

Conflict of interest: The authors have no conflicts of interest

Acknowledgments: This research was done with the guidance of distinguished professors and the cooperation of research participants.

ادراکات و دانش مربوط به دوپینگ در ورزشکاران نخبه معلول ایران

محمدصادق ضعیفی^۱، اسماعیل شریفیان^۲، امیرحسام رحیمی^۳

۱. گروه مدیریت ورزشی و رفتار حرکتی، دانشکده علوم ورزشی، دانشگاه شهید باهنر کرمان، کرمان، ایران. رایانامه: sadeghzaeefi1999@sport.uk.ac.ir

۲. نویسنده مسئول، گروه مدیریت ورزشی و رفتار حرکتی، دانشکده علوم ورزشی، دانشگاه شهید باهنر کرمان، کرمان، ایران. رایانامه: sharifianes@uk.ac.ir

۳. گروه مدیریت ورزشی و رفتار حرکتی، دانشکده علوم ورزشی، دانشگاه شهید باهنر کرمان، کرمان، ایران. رایانامه: rahimi.amirhesam@uk.ac.ir

اطلاعات مقاله	چکیده
نوع مقاله: پژوهشی	مقدمه: در تحقیق حاضر ادراکات و دانش مربوط به دوپینگ در ورزشکاران نخبه معلول ایران بررسی شد.
تاریخ دریافت: ۱۴۰۲/۰۵/۱۳	روش پژوهش: روش تحقیق کیفی (تحلیل تماتیک) از نوع اکتشافی و به لحاظ هدف از نوع کاربردی بود و به شکل میدانی اجرا شد. مشارکت کنندگان در پژوهش ۱۶ نفر از ورزشکاران نخبه معلول عضو تیم ملی و با سابقه حضور در مسابقات پارالمپیک بودند. این مشارکت کنندگان از طریق روش نمونه‌گیری هدفمند در دسترس و به شیوه گلوله‌برفی تا رسیدن به نقطه اشباع نظری انتخاب شدند. ابزار جمع‌آوری داده‌ها، مصاحبه نیمه‌ساختارمند بود و برای تحلیل داده‌های حاصل از مصاحبه‌ها، از روش کدگذاری استفاده شد. روایی و پایایی مصاحبه‌ها از طریق روش‌های معتبر بررسی شد.
تاریخ بازنگری: ۱۴۰۲/۰۷/۱۶	یافته‌ها: نتایج تحقیق به کشف ۲۱ مؤلفه از جمله تقلب در کلاس‌بندی و سیستم‌های ناکارآمد ورزش معلولان در عامل مدیریتی، مشکلات مالی و عدم اعتماد به نفس و عدم اطلاعات ورزشکار در عامل فردی، ناآگاهی مربی و داروهای تقلبی در عامل محیطی در فرایند ادراکات و دانش مربوط به دوپینگ در ورزشکاران نخبه معلول منجر شد.
تاریخ پذیرش: ۱۴۰۲/۰۷/۲۵	نتیجه‌گیری: با توجه به نتایج تحقیق عوامل مدیریتی، فردی و محیطی در ادراکات و دانش مربوط به دوپینگ ورزشکاران معلول تأثیرگذارند. با توجه به نتایج مذکور بهتر است مدیران و مسئولان در جلوگیری از دوپینگ ورزشکاران معلول و افزایش درک آنها از معایب این پدیده برنامه‌ریزی کنند.
تاریخ انتشار: ۱۴۰۴/۰۲/۰۸	کلیدواژه‌ها: ادراکات، دانش، دوپینگ، معلول، ورزشکاران.

استناد: ضعیفی، محمدصادق؛ شریفیان، اسماعیل؛ و رحیمی، امیرحسام (۱۴۰۴). ادراکات و دانش مربوط به دوپینگ در ورزشکاران نخبه معلول ایران. نشریه مدیریت ورزشی، ۱۷(۱)، ۸۷-۱۰۰.

DOI: <http://doi.org/10.22059/JSM.2023.363319.3183>

این نشریه علمی رایگان است و حق مالکیت فکری خود را بر اساس لایسنس کپی‌رایت کامنز (CC BY-NC 4.0) به نویسندگان واگذار کرده است. | آدرس نشریه: <https://jrm.ut.ac.ir/> | ایمیل: jrm@ut.ac.ir

ناشر: انتشارات دانشگاه تهران. © نویسندگان.

مقدمه

افراد دارای معلولیت، شامل افراد دارای آسیب‌های بلندمدت جسمی، ذهنی، فکری یا حسی‌اند که در تعامل با موانع مختلف ممکن است مانع مشارکت کامل و مؤثر آنها در جامعه به‌طور مساوی شوند (لئوناردی و همکاران، ۲۰۰۶). سالانه هزاران نفر در اثر حوادث مختلف قربانی صدمات نخاعی می‌شوند. بیماران مبتلا به صدمات نخاعی به‌دلیل محدودیت حرکتی و از دست دادن حس و حرکت در قسمت‌هایی از بدن به مشکلات جسمی، روانی و اجتماعی زیادی مبتلا می‌شوند (خدابخشی کولایی، اسماعیلی فر و فاسفی‌نژاد، ۲۰۱۵). در پی جنگ تحمیلی کشور ما نیز با گروه عظیمی از معلولان جنگی مواجه شد. طبق آمار منتشره از سوی سازمان بهزیستی جمهوری اسلامی ایران در سال ۸۸، ۱۰ درصد از مردم ایران به‌نوعی معلول هستند (سبحانی، اندام و ظریفی، ۲۰۱۵). همچنین افراد جانباز و معلول می‌توانند با شرکت در انواع فعالیت‌های ورزشی و تفریحی از مزایای جسمانی و روانی این فعالیت‌ها سود ببرند و کیفیت زندگی خود را افزایش دهند (حاتمی و همکاران، ۲۰۱۲). همچنین ترویج و توسعه ورزش‌های تطبیقی، ترویج ورزش و سبک زندگی سالم در بین افراد دارای معلولیت، نمایش امکانات جسمی، فکری، عاطفی و ارادی، معنوی و غیره از اهداف اصلی ورزش معلولان است (ماخوف و همکاران، ۲۰۱۵). به همین دلایل ورزش برای معلولین به‌طور خاص مورد توجه همگان قرار گرفته است (سبحانی، اندام و ظریفی، ۲۰۱۵). برخی افراد ورزش را به‌صورت حرفه‌ای و برخی دیگر تفریحی انجام می‌دهند (کارگرفرد، کاشی و سرلک، ۲۰۰۹). دوپینگ نه تنها در ورزش حرفه‌ای وجود دارد، بلکه ورزشکاران غیرحرفه‌ای را که از داروهای ممنوعه استفاده می‌کنند نیز تحت تأثیر قرار داده است (سانتاماریا و مازئو، ۲۰۱۴).

مطالب زیادی در خصوص استفاده غیرقانونی از داروها برای اهداف افزایش عملکرد در ورزشکاران نوشته شده است (بریتانیا، ۲۰۱۶). به‌جرات می‌توان گفت آنچه به یک رویداد ورزشی زیبایی می‌بخشد، استفاده نکردن از داروهای نیروزا (دوپینگ) است که به نمایش ارزش‌های اخلاقی منجر می‌شود (بیرانوند و همکاران، ۲۰۲۰). همچنین دوپینگ رقابت برابر و منصفانه را به تقلب و بی‌عدالتی تبدیل می‌کند، بنابراین استفاده از دوپینگ تعهد اخلاقی ورزشکار را نقض می‌کند. از سوی دیگر دوپینگ ضررهای زیادی به مصرف‌کننده وارد می‌کند که از دیدگاه اسلام هر چیزی که ضرر دارد حرام است (شمسائی و احمدیان، ۲۰۲۰). بر اساس تعریف کمیته بین‌المللی المپیک، دوپینگ، استفاده از موادی است که به سلامتی آسیب می‌زند و عملکرد ورزشی را بهبود می‌بخشد (افرونده و تفاق، ۲۰۱۹). برآورد تقریبی از مصرف مواد نیروزا حاکی از آن است شیوع مصرف مواد نیروزا در بین ورزشکاران رقی بین ۱۰ تا ۴۰ درصد است (شارع‌پور و همکاران، ۲۰۱۸). آزمایش دوپینگ در بازی‌های پارالمپیک تابستانی استوک ماندویل در سال ۱۹۸۴ آغاز شده است و اولین و تنها مورد مثبت بودن تست در بازی‌های پارالمپیک زمستانی در Salt Lake در سال ۲۰۰۲ رخ داد (بریتانیا، ۲۰۱۶). براساس آمار کمیته بین‌المللی پارالمپیک (ipc) بین سال‌های ۲۰۰۰ تا ۲۰۱۸ دویست و نوزده مورد مثبت تست دوپینگ شناسایی شده است. همچنین بیشترین دوپینگ صورت گرفته به‌ترتیب در ورزش‌های پاورلیفتینگ با ۱۱۵ مورد مثبت و پارا دو و میدانی ۵۱ مورد مثبت ثبت شده است (وبر، پترسون و بلانک، ۲۰۲۲). همچنین نتایج تحقیقات محققین در زمینه شیوع مصرف مواد نیروزا در ایران از سال ۱۳۸۳ تاکنون، نشان‌دهنده شیوع بالای مصرف این مواد و آگاهی بسیار کم مصرف‌کنندگان مواد نیروزا درباره عوارض جانبی مصرف این مواد است (کارگرفرد، کاشی و سرلک، ۲۰۰۹). چنانکه طبق پژوهش‌های صورت گرفته مصرف مواد نیروزا در ایران رقی بین ۹ تا ۶۳ درصد را گزارش داده‌اند (شارع‌پور و همکاران، ۲۰۱۸).

امروزه عوامل مختلفی بر دوپینگ در ورزشکاران تأثیر می‌گذارد، چنانکه به‌نظر می‌رسد دوپینگ به‌خودی‌خود توسط یک ورزشکار انجام می‌شود، اما همیشه یک یا چند نهاد در تهیه عوامل دوپینگ یا استفاده از آنها درگیرند، خواه دوستان و بستگان ورزشکار، یا کادر پزشکی، مدیر و هم‌تیمی‌های ورزشکار (مازئو، ۲۰۱۶). همچنین وبر، پترسون و بلانک (۲۰۲۲) عوامل موقعیتی از جمله عوامل اجتماعی مانند هم‌تیمی‌ها و همسالان و همچنین والدین و مربیان را تأثیرگذار در دوپینگ ورزشکاران می‌دانند. گبرگرگ و همکاران (۲۰۲۱) نیز دریافتند که داروسازان منبع بالقوه عوامل دوپینگ هستند. علاوه بر این آلن و همکاران (۲۰۱۷) نشان دادند که مسئولیت مربیان در قبال ورزشکاران، ارزش ورزش پاک و رویکرد به آمادگی و عملکرد در مبارزه با دوپینگ تأثیرگذار است. همچنین حلبچی (۲۰۰۸) دریافت دوپینگ در ایران

با معضلات خاصی همراه است که از آن جمله می‌توان به عدم مشاوره ورزشکاران با افراد مطلع و اخذ اطلاعات غلط از افراد ناآگاه، گستره وسیع مصرف دارو در ورزشکاران غیرحرفه‌ای، استفاده از داروهای نامتناسب با نوع ورزش و داروهای پرعارضه و استاندارد نبودن مکمل‌های ورزشی در کشور اشاره کرد. نتایج تحقیقات [پورفرد، افروزه و صفری جعفرلو](#) (۲۰۲۱) نشان داد بین ناامیدی با خودناتوان‌سازی، ناامیدی با گرایش به دوپینگ و خودناتوان‌سازی با گرایش به دوپینگ رابطه مثبت معنادار وجود دارد. [سلطان احمدی، نجفیان و شهبازی](#) (۲۰۱۹) پی بردند که نگرش به ورزش پهلوانی بر میزان تمایل به دوپینگ ورزشکاران تیم‌های ملی تأثیر معناداری ندارد، اما بر میزان اطلاعات ورزشکاران تیم‌های ملی در خصوص دوپینگ تأثیرگذار است. همچنین مشخص کرد که بهبود اطلاعات در خصوص دوپینگ سبب کاهش تمایل به دوپینگ ورزشکاران تیم‌های ملی می‌گردد. [افرونده و تفاق](#) (۲۰۱۹) نگرش‌ها و باورهای غلط را از دلایل استفاده از مواد نیروزا عنوان می‌کنند. آن‌ها تمایل به عضلانی‌تر بودن، زیبایی بدن و افزایش حجم بدن را از جمله این نگرش‌های نادرست بیان کرده‌اند. طبق تحقیق [سکولیچ و همکاران](#) (۲۰۱۶) در مردان، احتمال دوپینگ برای ورزشکارانی که در سنین پایین‌تر به‌طور منظم مکمل‌های غذایی مصرف می‌کنند و ورزش خود را آلوده به دوپینگ می‌کنند بیشتر است، درحالی‌که تمایل کمتری برای دوپینگ در ورزشکاران زن که دانش بهتری در مورد تغذیه ورزشی دارند، مشهود است. برخی اعتقاد دارند یک‌سری عوامل از ورزشکاران در برابر دوپینگ در ورزش محافظت می‌کند. چنانکه [اریکسون، مک‌کنا و بک‌هوس](#) (۲۰۱۵) معتقدند موضع اخلاقی قوی در برابر تقلب، خودکنترلی، تاب‌آوری در برابر فشارهای گروه‌های اجتماعی و سلامتی در طول عمر از عوامل محافظت‌کننده ورزشکاران در برابر دوپینگ است. [کربی، موران و گورین](#) (۲۰۱۱) دریافتند فرهنگ تیمی ورزشکاران یا گروه تمرینی و حوادث حساس در طول دوران حرفه‌ای ورزشکاران اغلب در تسریع مصرف مواد نیروزا مؤثر بود. هرچند که به‌صورت محکم نمی‌توان استدلال کرد که آیا این عوامل در مورد ورزشکاران معلول نیز وجود دارد یا نه، بر همین اساس یافته‌های [ماژنو، سانتاماریا و ایوارون](#) (۲۰۱۵) نشان داد جوایز ورزش پارالمپیک و همچنین پیشرفت‌های گسترده آن تأثیر زیادی در دوپینگ ورزشکاران معلول دارد. همچنین بیشتر ورزشکاران دارای معلولیت بیان کردند که بدون استفاده از دوپینگ می‌توان به نتایج بسیار خوبی در ورزش دست یافت ([پالکا، بیگوسیب و اسپیزنی](#)، ۲۰۲۲).

با توجه به مطالب اشاره‌شده، عواملی همچون عوامل اجتماعی مانند هم‌تیمی‌ها و همسالان و همچنین والدین و مربیان، ناامیدی، استفاده از داروهای نامتناسب و... می‌تواند در دوپینگ ورزشکاران غیرمعلول (سالم) تأثیرگذار باشد. به‌طور خلاصه تحقیق در خصوص عوامل مؤثر بر دوپینگ در ورزش معلولان نسبت به غیرمعلولان کمتر صورت گرفته است. حال این سؤال مطرح است تأثیر این عوامل در جامعه معلولان که در سطح پارالمپیک رقابت می‌کنند چقدر است؟

شایان ذکر است نتایج این پژوهش به ما کمک می‌کند تا با دلایل و تصورات و همچنین نظرهای ورزشکاران نخبه معلول در مورد دوپینگ بیشتر آشنا شویم و تصویر دقیق‌تری از دوپینگ در ورزش معلولان ایجاد کنیم. همچنین یافته‌های ما ممکن است کمک زیادی به الف) عوامل مؤثر برای درک رفتار دوپینگ به‌ویژه در ورزشکاران نخبه معلول، ب) درک بهتری از ماهیت پیچیده دوپینگ داشته باشید، ج) استفاده از یافته‌های ما به‌عنوان نقطه شروع برای تئوری جدید رفتار دوپینگ در ورزش نخبگان معلول را گسترش دهد. با این توضیح هدف پژوهش حاضر بررسی ادراکات و دانش مربوط به دوپینگ در ورزشکاران نخبه معلول ایران است.

روش‌شناسی پژوهش

تحقیق حاضر از نوع تحقیقات کیفی است که با استفاده از رویکرد تحلیل تماتیک انجام گرفته است. این تحقیق از لحاظ هدف کاربردی و ماهیت اکتشافی محسوب می‌شود. تحلیل تماتیک روشی فرایندی است که برای تجزیه داده‌های متنی به کار می‌رود و داده‌های پراکنده و متمایز را به داده‌های غنی و موزون تبدیل می‌کند. روشی برای آگاهی، تجزیه و گزارش مدل‌های موجود در داده‌های کیفی است که هم برای عرضه واقعیت و هم توجیه آن به کار می‌رود ([سرکشیکیان و جامعه بزرگ](#)، ۲۰۲۳). همچنین تحلیل تماتیک اصولاً راهبردی توصیفی است که کشف مفاهیم مهم از درون مجموعه‌ای از داده‌های کیفی را تسهیل می‌کند ([نظری و همکاران](#)، ۲۰۲۲). جامعه آماری

پژوهش شامل ورزشکاران نخبه معلول که عضو تیم ملی بودند و سابقه حضور در مسابقات پارالمپیک را داشتند بود که مورد مصاحبه قرار گرفتند. با توجه به ماهیت پژوهش و روش تحلیل تماتیک، معیار انتخاب تعداد نمونه آماری اشباع نظری بود. متناسب با ماهیت پژوهش ۱۶ نفر به عنوان نمونه آماری انتخاب شدند و به صورت هدفمند و به شیوه گلوله برفی تا رسیدن به اشباع نظری مورد مصاحبه قرار گرفتند. با این حال، برای شرکت در این مصاحبه، معیارهای ورود باید رعایت می شد: ۱. داشتن سن بالای ۱۸ سال، ۲. ورزش تعریف شده تحت کمیته بین المللی پارالمپیک (IPC) را دنبال کند، ۳. حضور به مدت حداقل پنج سال در تیم ملی و یا شرکت در مسابقات بین المللی. ابزار مورد استفاده در فرایند تحقیق، مصاحبه نیمه ساختارمند بود. با توجه به محدودیت های آن، از انواع روش های حضوری و تماس صوتی برای انجام مصاحبه ها استفاده شد. زمان انجام مصاحبه ها بین ۲۲ تا ۶۵ دقیقه طول کشید و میانگین انجام مصاحبه ها ۳۵ دقیقه برآورد شد. در جریان مصاحبه، مصاحبه ها ضبط شد (در زمان تحقیق از مصاحبه شوندگان اجازه ضبط مصاحبه گرفته شد). پس از آن پیاده سازی و آماده کدگذاری شدند. به منظور اطمینان از روایی مصاحبه ضمن دقت در انتخاب موضوع، برای کسب اطمینان از اعتبار در مراحل طراحی سوالات، شیوه مطرح کردن سوالات، ضبط و پیاده سازی مصاحبه ها و تحلیل مصاحبه ها دقت زیادی صورت گرفت که نتایج تحقیق از اعتماد خوبی برخوردار باشند. همچنین برای محاسبه پایایی مصاحبه از پایایی بازآزمون استفاده شد. روش محاسبه پایایی بین کدگذاری های انجام گرفته توسط محقق در دو فاصله زمانی بدین ترتیب است (محمدیگی، محمدصالحی و علی گل، ۲۰۱۵):

$$\text{درصد پایایی} = \frac{\text{تعداد توافقات} \times 2}{\text{تعداد کل کدها}} \times 100\%$$

برای محاسبه پایایی بازآزمون، از بین مصاحبه های انجام شده، سه مصاحبه به طور تصادفی انتخاب و هر کدام دو بار در فاصله زمانی ۳۰ روزه توسط پژوهشگر کدگذاری شدند و تعداد توافقات و عدم توافقات مشخص شد (جدول ۱).

جدول ۱. محاسبه پایایی مصاحبه به روش بازآزمون

ردیف	مصاحبه	کل داده ها	توافقات	عدم توافقات	پایایی
۱	نهم	۱۷	۷	۲	۸۲
۲	یکم	۲۳	۱۰	۶	۸۶
۳	چهارم	۱۲	۵	۳	۸۳
۴	کل	۵۲	۲۲	۱۱	۸۴

در جدول ۱ مشاهده می شود، تعداد کل کدها برابر با ۵۲، تعداد کل توافقات برابر با ۲۲ و تعداد کل عدم توافقات برابر با ۹ بود. پایایی بازآزمون مصاحبه های انجام شده با استفاده از فرمول ذکر شده، ۱/۴۲ است. با توجه به اینکه این میزان پایایی بیشتر از ۰/۸۴ است، قابلیت اعتماد کدگذاری ها مورد تأیید است. برای تجزیه و تحلیل داده ها از روش کدگذاری داده های کیفی استفاده شد، به این صورت که در حین انجام مصاحبه همه مصاحبه ها ضبط شد و پس از پیاده سازی آنها، متن مصاحبه ها چندین بار توسط محقق بررسی و کدهای تحقیق از آن استخراج شد. مرحله بعدی فرایند تحلیل داده ها استفاده از معنادارترین یا فراوان ترین کدهای اولیه برای تقلیل میزان زیادی از داده ها بود. در واقع هدف از این بخش کدگذاری رسیدن به سطح بالاتری از انتزاع در قالب مقولات است. بنابراین در این مرحله از کدگذاری محقق با تعیین و مرتب کردن کدهای اولیه، کدهای مشابه و مشترک را در قالب یک مقوله واحد قرار داد.

یافته‌های پژوهش

جدول ۲ ویژگی‌های جمعیت‌شناختی مصاحبه‌شوندگان را نشان می‌دهد.

جدول ۲. توصیف ویژگی‌های جمعیت‌شناختی مصاحبه‌شوندگان

ردیف	سن	جنسیت	سابقه ملی	رشته	محل زندگی	تعداد مدال	بهترین عنوان کسب‌شده	علت معلولیت
P1	۱۳۶۲	زن	۱۲ سال	والیبال نشسته	کرمان	۵	طلای آسیا ۲۰۱۱	مجروح جنگ
P2	۱۳۷۰	مرد	۶ سال	پرتاب نیزه	چیرفت	۴	طلای پارالمپیک توکیو ۲۰۲۰	از بدو تولد
P3	۱۳۷۴	مرد	۱۰ سال	فوتبال نابینایان	کرمان	۲	نقره پارالمپیک ریو ۲۰۱۶	بر اثر حادثه
P4	۱۳۶۷	مرد	۷ سال	تیراندازی با کمان	کرمان	۱۵	طلای جهانی ۲۰۱۹ هلند	سقوط از ارتفاع
P5	۱۳۶۵	مرد	۱۶ سال	فوتبال نابینایان	کرج	۶	نقره پارالمپیک ریو ۲۰۱۶	بر اثر حادثه
P6	۱۳۵۹	مرد	۱۸ سال	پاراوزنه	رفسنجان	۱۴	نقره پارالمپیک توکیو ۲۰۲۰	واکسن اشتباه
P7	۱۳۶۴	زن	۷ سال	تیراندازی با کمان	کرمان	۱۴	چهارمی پارالمپیک ریو ۲۰۱۶	تصادف
P8	۱۳۶۸	مرد	۵ سال	جودو	تهران	۴	طلای پارالمپیک ۲۰۲۰	از بدو تولد
P9	۱۳۵۶	مرد	۹ سال	پرتاب وزنه	اصفهان	۷	چهارمی پارالمپیک ریو ۲۰۱۶	مصرف داروی پنی سیلین
P10	۱۳۶۵	مرد	۱۴ سال	پاراوزنه	لنگرود	۱۹	برنز پارالمپیک توکیو ۲۰۲۰	تصادف
P11	۱۳۷۴	زن	۱۱ سال	پرتاب نیزه	تبریز	۸	هفتمی پارالمپیک ریو ۲۰۱۶	از بدو تولد
P12	۱۳۶۳	مرد	۲۳ سال	پرتاب دیسک	خوزستان	۴۸	طلای پارالمپیک پکن ۲۰۰۸	از بدو تولد
P13	۱۳۶۴	زن	۷ سال	تیراندازی	شیراز	۱۰	طلای قهرمانی جهان کره جنوبی ۲۰۱۸	در اثر حادثه
P14	۱۳۴۸	مرد	۲۴ سال	پرتاب نیزه	دزفول	۴۲	طلای پارالمپیک پکن ۲۰۰۸	مجروح جنگ
P15	۱۳۶۴	مرد	۱۶ سال	وزنه‌برداری	کرج	۹	نقره پارالمپیک توکیو ۲۰۲۰	از بدو تولد
P16	۱۳۸۱	مرد	۶ سال	پرتاب وزنه	بم	۷	طلای پاراآسیایی ۲۰۲۱	زلزله

جدول ۳ نتایج حاصل از کدگذاری مصاحبه‌های تحقیق را نشان می‌دهد.

جدول ۳. عوامل مؤثر در ادراکات و دانش مربوط به دوپینگ در ورزشکاران نخبه معلول

کد محوری	کدهای انتخابی	کدهای باز	کد مصاحبه شونده
عوامل مدیریتی	سیستم‌های ناکارآمد ورزش معلولان کمبود امکانات ضد دوپینگ تقلب در کلاس بندی تلقین‌های ذهنی حس رقابت مشکلات مالی کسب جوایز افزایش رکورد افزایش قدرت	P1-P4-P7-P10-P11-P15 P1-P9-P11-P15 P1-P2-P3-P4-P5-P10-P11-P12-P14-P16 P1-P7-P11 P1-P4-P6-P11 P1-P4-P9-P10-P11-P8-P13-P14-P15 P1-P3-P7-P9-P10-P12 P2-P3-P15-P16 P2-P8-P16	P1-P4-P7-P10-P11-P15 P1-P9-P11-P15 P1-P2-P3-P4-P5-P10-P11-P12-P14-P16 P1-P7-P11 P1-P4-P6-P11 P1-P4-P9-P10-P11-P8-P13-P14-P15 P1-P3-P7-P9-P10-P12 P2-P3-P15-P16 P2-P8-P16
عوامل فردی	بی‌اطلاعی ورزشکار انگیزه کسب مدال ضعف بدنی جبران افت نداشتن اعتماد به نفس رسیدن راحت به موفقیت ارتقا دادن خود الگو برداری از بقیه	P2-P3-P4-P5-P6-P7-P8-P9-P10-P12-P13-P14-P15-P16 P3-P12-P13 P4-P5-P6-P10-P15 P4-P9-P10-P11 P6-P7-P15 P6-P9-P10-P11-P14 P8-P9-P10-P15 P8-P12-P13	P2-P3-P4-P5-P6-P7-P8-P9-P10-P12-P13-P14-P15-P16 P3-P12-P13 P4-P5-P6-P10-P15 P4-P9-P10-P11 P6-P7-P15 P6-P9-P10-P11-P14 P8-P9-P10-P15 P8-P12-P13
عوامل محیطی	رقابت غیر اخلاقی دوستان ناآگاهی مربی مشاوره مربیان	P4-P5-P12-P13-P14-P15 P4-P6-P7-P14 P5-P6-P7-P11-P13-15 P6-P10-P12	P4-P5-P12-P13-P14-P15 P4-P6-P7-P14 P5-P6-P7-P11-P13-15 P6-P10-P12

ادراکات و دانش مربوط به دوپینگ

بحث و نتیجه‌گیری

هدف از پژوهش حاضر، بررسی ادراکات و دانش مربوط به دوپینگ در ورزشکاران نخبه معلول بود که با روش کیفی انجام شد. بر این اساس، نتایج تحقیق نشان داد در مجموع ۲۱ مورد در سه عامل (عوامل مدیریتی، فردی و محیطی) تأثیرگذار بودند. یکی از کدهای انتخابی عامل مدیریتی بود که ۳ کد باز (سیستم‌های ناکارآمد ورزش معلولان، کمبود امکانات ضد دوپینگ، تقلب در کلاس بندی) در شکل‌گیری این عامل تأثیرگذار بودند. برای مثال تقلب در کلاس بندی می‌تواند یکی از عوامل گرایش به دوپینگ تلقی شود، به این صورت که اگر ورزشکاری با توجه به نوع معلولیتش در کلاس بندی خود قرار نگیرد، می‌تواند نسبت به سایر ورزشکاران رکوردهای بهتری را از خود به جای بگذارد. چنانکه مصاحبه‌شونده دوم عنوان کرد ورزشکاری که با نامه پزشک کلاس خود را تغییر می‌دهد، در رکوردش خیلی تأثیرگذار است و این به نوعی دوپینگ محسوب می‌شود، چون تقلب صورت می‌گیرد. همچنین مصاحبه‌شونده دهم بیان کرد تقلب در کلاس بندی به روح ورزش و جوانمردی آسیب می‌زند و نوعی رقابت نابرابر است. از سوی دیگر سیستم ناکارآمد ورزش معلولان یکی دیگر از عوامل گرایش به دوپینگ است برای مثال کمیته بین‌المللی پارالمپیک فقط از تعداد محدود ورزشکارانی که در مسابقات انتخابی تیم ملی شرکت می‌کنند تست می‌گیرد، در همین زمینه مصاحبه‌شونده اول عنوان کرد سیستم ناکارآمد ورزش معلولان سبب می‌شود افراد به راحتی دوپینگ کنند و

وارد تیم ملی و عرصه‌های بین‌المللی شوند. همچنین مصاحبه‌شونده چهارم بیان کرد عدم اطلاع‌رسانی و آموزش توسط فدراسیون در دوپینگ ورزشکاران تأثیرگذار است. در همین خصوص کارگرفرد، [کاشی و سرلک](#) (۲۰۰۹) بیان کردند باید توجه داشت که اگر برنامه‌های پیشگیری مناسب در خصوص مصرف مواد دوپینگ تدوین نشود، هر روز امکان آسیب بیشتر افزایش می‌یابد. با توجه به اینکه هرساله مواد دوپینگ به‌روزرسانی می‌شوند، اطلاع‌رسانی و آموزش از سوی فدراسیون در پیشگیری دوپینگ ورزشکاران معلول تأثیرگذار است. همچنین [وبر، پترسون و بلانک](#) (۲۰۲۲) بیان کردند سیستم ناکارآمد ضد دوپینگ از عواملی است که سبب شده ورزشکاران به راحتی تقلب کنند. در همین زمینه [سکولچ و همکاران](#) (۲۰۱۶) بیان کردند عدم آموزش منظم در مورد دوپینگ توسط فدراسیون دلیل اصلی ناآگاهی ورزشکار است که به دوپینگ منجر می‌شود. در همین خصوص [پالکا، بیگوسیب و اسپیزنی](#) (۲۰۲۲) بیان کردند سیستم ضد دوپینگ کامل نیست و ورزشکارانی که دوپینگ می‌کنند از ضعف‌های نظارت آن آگاه هستند. کمبود امکانات ضد دوپینگ یکی دیگر از عواملی است که به دوپینگ منجر می‌شود. چنانکه مصاحبه‌شونده پانزدهم عنوان کرد با توجه به کمبود امکانات ضد دوپینگ تست‌گیری بیشتر از ملی پوشان گرفته می‌شود. همچنین رحمان و همکاران (۲۰۲۲) بیان کردند یکی از روش‌های تشخیص دوپینگ تجزیه و تحلیل DNA است. با این حال، این روش پرهزینه و وقت‌گیر و فراتر از محدودیت‌های بودجه سازمان‌های ضد دوپینگ است. با توجه به پرهزینه بودن تست دوپینگ و در نتیجه آن محدودیت در گرفتن تست دوپینگ از ورزشکاران، این موضوع سبب شده است تعدادی از ورزشکاران به راحتی دوپینگ کنند یا از تعداد زیادی از ورزشکارانی که دوپینگ می‌کنند، تست گرفته نشود. در همین زمینه [بیرانوند و همکاران](#) (۲۰۲۲) بیان کردند محدودیت و گران بودن کیت‌های تست دوپینگ از عواملی است که سبب می‌شود ورزشکاران به راحتی دوپینگ کنند. همچنین [وبر، پترسون و بلانک](#) (۲۰۲۲) بیان کردند ورزشکاران از کمبود تست دوپینگ انتقاد می‌کنند. در کل نتایج تحقیق نشان داد که عوامل مختلف مدیریتی در دوپینگ ورزشکاران معلول تأثیرگذارند که شناخت صحیح این عوامل و اتخاذ راهکارهایی اساسی جهت تجربه درست و به موقع آنها توسط مسئولان و فدراسیون، می‌تواند به کاهش دوپینگ در بین ورزشکاران معلول کمک کند.

دومین کد انتخابی عامل فردی بود که ۱۴ کد باز (تلقین‌های ذهنی، حس رقابت، مشکلات مالی، کسب جوایز، افزایش رکورد، افزایش قدرت، عدم اطلاعات ورزشکار، انگیزه کسب مدال، ضعف بدنی، جبران افت، عدم اعتماد به نفس، رسیدن راحت به موفقیت، ارتقا دادن خود و الگوبرداری از بقیه) در شکل‌گیری این عامل تأثیرگذار بودند. برای مثال تلقین‌های ذهنی یکی از عوامل تأثیرگذار در دوپینگ ورزشکاران معلول است، چنانکه مصاحبه‌شونده هفتم بیان کرد برخی ورزشکاران در ذهن خود تصور می‌کنند با دوپینگ کردن مدالشان قطعی است. همچنین [بلانک و همکاران](#) (۲۰۱۶) بیان کردند هنجارهای ذهنی قوی‌ترین پیش‌بینی‌کننده‌ها برای دوپینگ بودند، یعنی ورزشکار معتقد است حتماً باید دوپینگ کند تا موفق شود. در همین خصوص [حلب‌چی](#) (۲۰۰۸) بیان کرد نگرش شایع مبنی بر اینکه دوپینگ برای حصول موفقیت ضروری است، از عواملی است که به دوپینگ ورزشکاران منجر می‌شود. همچنین [پالکا، بیگوسیب و اسپیزنی](#) (۲۰۲۲) بیان کردند برخی ورزشکاران معتقدند تنها با مصرف مواد دوپینگ می‌توانند پیروز شوند. از نتایج دیگر تحقیق این بود که مشکلات مالی از عوامل تأثیرگذار بر دوپینگ است، در همین زمینه مصاحبه‌شوندگان سوم و پانزدهم به ترتیب بیان کردند «ورزشکاران معلول به دلیل اینکه از قشر ضعیف جامعه هستند نمی‌توانند حرفه‌ای زندگی کنند و مجبورند بیشتر تایم خود را سرکار باشند، به همین دلیل کمبودهای خود را با دوپینگ جبران می‌کنند». «بیشترین شرایطی که یک ورزشکار در برابر دوپینگ آسیب‌پذیر است زمانی است که تحت مشکلات مالی قرار می‌گیرد». همچنین [شلی، تروور و پتروچی](#) (۲۰۲۱) بیان کردند مجموع پول موجود در ورزش‌ها عامل دیگری است که تصور می‌شود در شیوع دوپینگ نقش دارد. سانتاماریا و مازتو (۲۰۱۴) بیان کردند یکی از دلایلی که ورزشکاران را به سمت مواد دوپینگ سوق می‌دهد، پول است. در همین خصوص [بیرانوند و همکاران](#) (۲۰۲۰) بیان کردند کسب منافع مالی و شرایط بد اقتصادی جامعه از عوامل گرایش به دوپینگ در ورزشکاران است. همچنین [وبر، پترسون و بلانک](#) (۲۰۲۲) بیان کردند دوپینگ عمدتاً ناشی از پول و مشکلات مالی است. از سوی دیگر حس رقابت از دیگر عواملی است که به دوپینگ منجر می‌شود. در همین خصوص مصاحبه‌شونده ششم بیان کرد زمانی که رقابت بین دو ورزشکار، برای مثال انتخابی تیم ملی خیلی نزدیک باشد، احتمال دوپینگ افزایش می‌یابد. همچنین [سانتاماریا و مازتو](#) (۲۰۱۴) بیان کردند یکی از دلایلی که به دوپینگ منجر می‌شود، حس بیش‌ازحد به رقابت است. از نتایج دیگر تحقیق این بود که ناآگاهی ورزشکار از عوامل تأثیرگذار در

دوپینگ ورزشکاران معلول است، در همین خصوص مصاحبه‌شوندگان پنجم و دوازدهم بیان کردند عدم اطلاعات ورزشکار در مورد مواد ممنوعه سبب دوپینگ می‌شود. همچنین [مورته‌سانچز و زبالا](#) (۲۰۱۳) بیان کردند کمبود دانش بین ورزشکاران وجود دارد که باید با استفاده از برنامه‌های آموزشی مناسب برطرف شود. بنابراین اطلاع‌رسانی و پیشگیری ضروری است و باید به ورزشکاران و ذی‌نفعان مرتبط رسیدگی شود. برای مثال برخی از آمپول‌ها جزء مواد ممنوعه هستند که ورزشکار اطلاعی از آن ندارد و به دلیل سرماخوردگی تزریق می‌کند که به دوپینگ منجر می‌شود. در همین خصوص [بیرانوند و همکاران](#) (۲۰۲۰) بیان کردند ناآگاهی ورزشکار از فهرست داروهای ممنوعه و نحوه استفاده از مکمل‌ها از عواملی است که به دوپینگ ورزشکاران منجر می‌شود. همچنین [هادی پورفرد، افروزه و صفری جعفرلو](#) (۲۰۲۱) بیان کردند ناآگاهی ورزشکار از مواد ممنوعه و آژانس جهانی ضد دوپینگ از دیگر عوامل گرایش به دوپینگ است. از نتایج دیگر تحقیق این بود که انگیزه برای کسب مدال از عوامل تأثیرگذار در دوپینگ است، در همین خصوص مصاحبه‌شونده دوازدهم عنوان کرد برای برخی ورزشکاران کسب مدال بسیار مهم است، زیرا با کسب مدال در مسابقات پارالمپیک از خدمت مقدس سربازی معاف می‌شوند. همچنین [بلانک و همکاران](#) (۲۰۱۶) نشان دادند بازی‌های المپیک و پارالمپیک مهم‌ترین رویداد در زندگی یک ورزشکار و کسب مدال در آن محسوب می‌شود. ضعف بدنی یکی دیگر از عوامل تأثیرگذار در مصرف دوپینگ است، در همین زمینه مصاحبه‌شوندگان پنجم و دهم بیان کردند ورزشکاران برای جبران کمبودها و ضعف‌های بدنی خود به دوپینگ روی می‌آورند. برای مثال یک شناگر به رکوردی که در نظر داشته است نرسیده و ضعف بدنی ورزشکار موجب این امر شده است که سبب می‌شود ورزشکار این ضعف را با دوپینگ جبران کند. همچنین [مازنو](#) (۲۰۱۶) بیان کرد ورزشکاران برای بهبود عملکرد و جبران ضعف بدنی دوپینگ می‌کنند. در همین خصوص [سلطان احمدی، نجفیان و شهبازی](#) (۲۰۱۶) بیان کردند بسیاری از ورزشکاران برای بهبود کارایی ورزشی و جبران کمبودها از مواد دوپینگی استفاده می‌کنند. از نتایج دیگر این تحقیق این بود الگوبرداری از بقیه از عوامل تأثیرگذار بر دوپینگ ورزشکاران است، در همین زمینه [نطومانیس، بارکوکیس و بک هوس](#) (۲۰۱۴) بیان کردند که رفتارهای دوپینگی در افرادی که دوستانی داشتند که دوپینگ کرده بودند، در مقایسه با کسانی که این کار را نکردند بیشتر بود، به‌طور مشابه مصاحبه‌شوندگان هشتم و سیزدهم معتقدند که الگوبرداری از تجارب دوستان، هم‌تیمی‌ها و بقیه تأثیر زیادی روی ورزشکار برای مصرف دوپینگ می‌گذارد. علاوه بر این [مارتینلی و همکاران](#) (۲۰۲۳) در این خصوص معتقدند که شرکت‌کنندگان به‌طور مفصل در خصوص اینکه چگونه دوپینگ توسط دیگران (به‌عنوان مثال رقبای ورزشکاران، یا حتی هم‌تیمی‌ها) می‌تواند تأثیر مخربی بر سلامت عاطفی و روانی، انگیزه و اهداف عملکردی ورزشکاران داشته باشد. برای مثال یکی از دوستان ورزشکار دوپینگ می‌کند و به موفقیت می‌رسد و این موضوع سبب می‌شود که ورزشکار به فکر دوپینگ کردن بیفتد. همچنین [سانتاماریا و مازنو](#) (۲۰۱۴) بیان کردند یکی از دلایلی که به دوپینگ منجر می‌شود تقلید از بقیه ورزشکاران است. در همین خصوص [شارع‌پور و همکاران](#) (۲۰۱۸) بیان کردند ورزشکارانی که در اطرافیان خود کسانی داشتند که مواد نیروزا مصرف کرده بودند احتمال درگیر شدن آنها به دوپینگ هفت برابر افزایش می‌یابد. همچنین [کربی، موران و گورین](#) (۲۰۱۱) بیان کردند الگوبرداری از بقیه از عواملی است که ورزشکار را به سمت دوپینگ سوق می‌دهد. یکی دیگر از عوامل فردی که روی دوپینگ ورزشکاران معلول تأثیر می‌گذارد، رسیدن راحت به موفقیت است، در همین خصوص مصاحبه‌شونده چهاردهم بیان کرد، ورزشکاران برای تسریع در موفقیت به دوپینگ روی می‌آورند. همچنین مصاحبه‌شوندگان نهم و ششم به این موضوع اشاره کردند که ورزشکاران به باور اشتباه که می‌توانند راه صدساله را یک‌شبه بروند به مصرف دوپینگ رجوع می‌کنند. در همین خصوص [مورته‌سانچز و زبالا](#) (۲۰۱۳) بیان کردند دلایل اولیه ارائه‌شده برای استفاده از مواد ممنوعه شامل دستیابی راحت به موفقیت ورزشی از طریق بهبود عملکرد بود. در همین خصوص [بیرانوند و همکاران](#) (۲۰۲۰) بیان کردند عدم صبر و تمایل به زود نتیجه گرفتن از عواملی است که به دوپینگ ورزشکار منجر می‌شود. همچنین [مازنو](#) (۲۰۱۶) بیان کرد دوپینگ به رسیدن آسان به موفقیت منجر می‌شود که در ورزشکاران تأثیرگذار است. از نتایج دیگر تحقیق تأثیر افزایش قدرت بر دوپینگ معلولان بود. در این خصوص مصاحبه‌شونده دوم بیان کرد ورزشکاران دوپینگ می‌کنند تا قدرت خود را افزایش دهند همچنین [زرنزویج و زرنزویج](#) (۲۰۱۶) نیز به افزایش قدرت از طریق تجویز مواد ممنوعه اشاره کردند. برای مثال یک ورزشکار پاورلیفتینگ برای افزایش قدرت خود از مواد دوپینگی استفاده می‌کند. ارتقا دادن خود یکی دیگر از عوامل تأثیرگذار بر دوپینگ ورزشکاران معلول است، چنانکه مصاحبه‌شونده پانزدهم بیان کرد نتیجه گرفتن و ارتقا دادن خود، عاملی است که می‌تواند به دوپینگ منجر شود، یعنی نتیجه‌گرا بودن یک ورزشکار و اینکه یک ورزشکار به دنبال ارتقای جایگاه و مدال خود باشد، در

دوپینگ ورزشکار تأثیرگذار است. چنانکه [سانتاماریا و مازئو](#) (۲۰۱۴) بیان کردند یکی از دلایلی که به دوپینگ منجر می‌شود، کسب نتیجه‌ی عالی و پیروزی است. در همین خصوص [بیرانوند و همکاران](#) (۲۰۲۰) بیان کردند توجه صرف به نتیجه و ارتقا دادن خود از عوامل تأثیرگذار بر دوپینگ ورزشکاران است. از نتایج دیگر این تحقیق، کسب جوایز در دوپینگ معلولان تأثیرگذار است. در همین خصوص مصاحبه‌شوندگان دوازدهم و هفتم به ترتیب بیان کردند «رسیدن به جوایز نقدی از عوامل تأثیرگذار بر دوپینگ ورزشکاران معلول است». «کسب جایزه و به‌دست آوردن جایزه عاملی است که می‌تواند به دوپینگ در ورزشکاران معلول منجر شود». همچنین [اریکسون، مک‌کنا و بک‌هوس](#) (۲۰۱۵) بیان کردند کسب جوایز از عواملی است که به دوپینگ ورزشکاران منجر می‌شود. افزایش رکورد یکی دیگر از عوامل تأثیرگذار در دوپینگ ورزشکاران معلول است. چنانکه مصاحبه‌شونده دوم بیان کرد ورزشکاران برای افزایش رکورد خود به دوپینگ روی می‌آورند. برای مثال یک ورزشکار پارادومیدانی برای اینکه رکورد بهتری از خود به‌جای بگذارد دوپینگ می‌کند. همچنین [بیرانوند و همکاران](#) (۲۰۲۰) بیان کردند افزایش رکورد از عوامل تأثیرگذار در دوپینگ ورزشکاران است. نداشتن اعتمادبه‌نفس یکی دیگر از عواملی است که به دوپینگ در ورزشکاران معلول منجر می‌شود. در همین زمینه مصاحبه‌شونده پانزدهم بیان کرد عدم اعتمادبه‌نفس کافی که یک ورزشکار خودش را در حد رقیبان خودش نمی‌داند، می‌تواند منجر به مصرف دوپینگ شود. همچنین [شمسایی و احمدیان](#) (۲۰۲۰) و [کربی، موران و گورین](#) (۲۰۱۱) بیان کردند نداشتن اعتمادبه‌نفس از عوامل مهم دوپینگ در ورزشکاران است. در همین خصوص [اریکسون، مک‌کنا و بک‌هوس](#) (۲۰۱۵) بیان کردند عدم اعتمادبه‌نفس کافی و عزت نفس پایین از عواملی است که ورزشکار را به سمت دوپینگ سوق می‌دهد. آخرین عامل فردی که منجر به دوپینگ در ورزشکاران معلول می‌شود جبران افت است. در همین خصوص مصاحبه‌شونده سیزدهم بیان کرد ورزشکارانی که به دلیل شرایط خاص از ورزش دور می‌شوند و افت می‌کنند می‌خواهند با مصرف دوپینگ افت خود را جبران کنند، به‌طور مشابه بلادورث و [مک‌نامی](#) (۲۰۱۰) اشاره کردند که ورزشکاران آسیب‌دیده برای جبران افت و تسریع زمان بهبود، که امکان شرکت در یک رویداد ورزشی بزرگ را ممکن می‌سازد، به مصرف دوپینگ روی می‌آورند. در همین خصوص [بیرانوند و همکاران](#) (۲۰۲۰) بیان کردند ترمیم آسیب‌دیدگی و جبران افت ناشی از آن از عواملی است که ورزشکار را به سمت دوپینگ سوق می‌دهد. همچنین [کربی، موران و گورین](#) (۲۰۱۱) بیان کردند تسریع در زمان بهبود یافتن آسیب‌دیدگی و جبران افت از عواملی است که به دوپینگ ورزشکار منجر می‌شود. در کل نتایج تحقیق نشان داد که عوامل مختلف فردی در دوپینگ ورزشکاران معلول تأثیرگذارند که شناخت صحیح این عوامل و اتخاذ راهکارهایی اساسی جهت تجربه‌ی درست و به‌موقع آنها توسط ورزشکاران، می‌تواند به کاهش دوپینگ در بین ورزشکاران معلول کمک کند.

سومین کد انتخابی عامل محیطی بود که چهار کد باز (داروهای تقلبی، رقابت غیراخلاقی دوستان، ناآگاهی مربی، مشاوره‌ی مربیان) در شکل‌گیری این عامل تأثیرگذار بودند. اولین عامل تأثیرگذار داروهای تقلبی است. در همین زمینه مصاحبه‌شونده پنجم بیان کرد مکمل‌ها و داروهای تقلبی که ورزشکار استفاده می‌کند، از عواملی است که به دوپینگ منجر می‌شود. برای مثال یک ورزشکار مکملی خریداری می‌کند که ممنوع نیست اما به دلیل تقلبی بودن و داشتن مواد ممنوعه به دوپینگ ورزشکار منجر می‌شود. همچنین [دی‌رز](#) (۲۰۰۸) نشان داد که برخی از این محصولات نه تنها حاوی آنچه ادعا می‌کنند، طبق برچسب‌ها نیستند، بلکه حاوی پروهورمون‌هایی (ناندرولون و تستوسترون) هستند که ممکن است باعث کنترل مثبت دوپینگ شوند. در همین خصوص [حلب‌چی](#) (۲۰۰۸) بیان کرد استاندارد نبودن مکمل‌های ورزشی و تقلبی بودن آنها از عواملی است که منجر به دوپینگ ورزشکاران می‌شود. رقابت غیراخلاقی دوستان دومین عامل تأثیرگذار در دوپینگ ورزشکاران معلول است. در همین خصوص مصاحبه‌شوندگان چهارم و ششم به ترتیب بیان کردند «دوستانی که به‌خصوص با دادن قرص به‌صورتی که ورزشکار متوجه نشود باعث دوپینگ ورزشکار می‌شوند». در غذا یا نوشیدنی ورزشکار بدون اینکه متوجه شود ماده‌ی نیروزا ریخته می‌شود که به مثبت شدن تست دوپینگ ورزشکار منجر می‌شود. از عوامل دیگر تأثیرگذار بر دوپینگ ورزشکاران معلول ناآگاهی مربیان است. در همین خصوص مصاحبه‌شونده پنجم بیان کرد مربیانی که بدون اطلاع از مواد ممنوعه دارو تجویز می‌کنند، می‌تواند سبب مثبت شدن تست دوپینگ ورزشکار شود، یعنی مربی مکمل یا دارویی تجویز می‌کند که اطلاع ندارد جزء مواد ممنوعه است و دوپینگ محسوب می‌شود. همچنین [انگلبرگ، موسنون و بلانک](#) (۲۰۱۹) بیان کردند تحقیقات نشان می‌دهد که بسیاری از مربیان دانش لازم برای بحث در مورد مسائل ضد دوپینگ را با ورزشکاران خود ندارند. در همین خصوص [وبر، پترسون و بلانک](#) (۲۰۲۲)

بیان کردند مریبان در مورد مسائل مربوط به دوپینگ به خوبی آگاهی ندارند. همچنین [آلن و همکاران](#) (۲۰۱۷) بیان کردند دانش محدود مریبان در مورد دوپینگ از عوامل تأثیرگذار در دوپینگ ورزشکاران است. مشاوره مریبان آخرین عامل محیطی است که منجر به دوپینگ ورزشکاران معلول می شود. در همین زمینه مصاحبه شونده دهم بیان کرد مشاوره از طریق مربی از عوامل تأثیرگذار در دوپینگ ورزشکاران معلول است، یعنی مربی با اینکه آگاهی دارد یک دارو یا مکمل ممنوعه است باز هم به ورزشکار خود پیشنهاد می دهد که مصرف کند. همچنین [اشنایدر و فریدمن](#) (۲۰۰۶) اشاره کردند بدیهی است که با توجه به فرصت ورزشکاران، مریبان آن ها برای ایجاد مزیت رقابتی در ورزش به بسیاری از تکنیک ها و مواد غیرقانونی متوسل خواهند شد. در همین خصوص [شارع پور و همکاران](#) (۲۰۱۸) بیان کردند استفاده ورزشکاران از مواد نیروزا می تواند نتیجه درخواست مریبان باشد. همچنین [ویر، پترسون و بلانک](#) (۲۰۲۲) بیان کردند مریبان ورزشکاران را به مصرف مواد دوپینگ تشویق می کنند. در همین زمینه [آلن و همکاران](#) (۲۰۱۷) بیان کردند مریبان اغلب به عنوان عامل بالقوه ای در دوپینگ ورزشکاران شناسایی می شوند. همچنین [حلبچی](#) (۲۰۰۸) بیان کرد تأکید و فشار مربی برای پیروزی از عواملی است که به دوپینگ ورزشکاران منجر می شود. در کل نتایج تحقیق نشان داد که عوامل مختلف محیطی در دوپینگ ورزشکاران معلول تأثیرگذارند که شناخت صحیح این عوامل و اتخاذ راهکارهایی اساسی جهت تجربه درست و به موقع آنها توسط افراد تأثیرگذار بر ورزشکار، می تواند به کاهش دوپینگ در بین ورزشکاران معلول کمک کند.

به طور کلی نتایج تحقیق نشان داد که عوامل مختلفی بر دوپینگ ورزشکاران نخبه معلول تأثیرگذارند که شناخت صحیح این عوامل و اتخاذ راهکارهایی اساسی جهت تجربه درست و به موقع آنها توسط ورزشکاران نخبه معلول، می تواند به کاهش دوپینگ در ورزشکاران نخبه معلول کمک کند. از طرفی مدیران و مسئولان ورزشی کشور به خصوص در حوزه دوپینگ می توانند با الهام از عوامل کشف شده در این تحقیق و اتخاذ راهکارهای عملیاتی در خصوص هر عامل و در هر مرحله به عنوان مثال دسترسی راحت به امکانات و تجهیزات ضد دوپینگ، برگزاری کلاس های آموزشی و... در کاهش دوپینگ در ورزشکاران نخبه معلول تأثیرگذار باشند. به این ترتیب، دوپینگ نکردن بین ورزشکاران ضمن ارتقای سلامت ورزشکار و ایجاد شادابی و شرایطی برابر در مسابقات ورزشی می تواند از انجام هزینه های بی شمار توسط ورزشکاران و دولت جلوگیری کند و الگوها، نگرش ها، ارزش ها و رفتارهای موجود به خصوص در زمینه دوپینگ را دستخوش تغییر کند.

تقدیر و تشکر

نگارندگان بر خود لازم می دانند از تمامی مشارکت کنندگان که با صبر و بردباری در انجام این پژوهش یاری رساندند، سپاسگزاری کنند. همچنین از داوران محترم به سبب ارائه نظراتی و ساختاری و علمی سپاسگزاری می شود.

References

- Afrondeh, T., & Tafakh, A. (2019). "Doping in sports a serious social harm". Journal of Sport Sciences, University of Tehran, 32, 1-5. (In Persian)
- Allen, J. B. Morris, R. Dimeo, P. & Robinson, L. (2017). "Precipitating or prohibiting factor: Coaches' perceptions of their role and actions in anti-doping". International Journal of Sports Science & Coaching, 12(5), 577-587.
- Biranvand, M. Rajabi Noush Abadi, H. Sadjadi, S. & Hamidi, M. (2021). "A study on causes of elite athletes' tendency to doping". Strategic studies on youth and sports, 19(50), 83-94. (In persian).
- Blank, C. Kopp, M. Niedermeier, M. Schnitzer, M. & Schobersberger, W. (2016). "Predictors of doping intentions, Susceptibility, and behaviour of elite athletes: A meta-analytic review". SpringerPlus, 5(1), 1-14.

- Bloodworth, A. & McNamee, M. (2010). "Clean Olympians? Doping and anti-doping: The views of talented young british athletes". *International journal of drug policy*, 21(4), 276-282.
- Brittain, I. (2016). "The paralympic games explained. Routledge".
- De Rose, MD. & Eduardo, H. (2008). "Doping in athletes—an update". *Clinics in sports medicine*, 27(1), 107-130.
- Engelberg, T. Moston, S. & Blank, C. (2019). "Coaches' awareness of doping practices and knowledge about anti-doping control systems in elite sport". *Drugs: education, Prevention and policy*, 26(1), 97-103.
- Erickson, K. Backhouse, S. H. & Carless, D. (2016). "'The ripples are big': Storying the impact of doping in sport beyond the sanctioned athlete". *Psychology of sport and exercise*, 24, 92-99.
- Erickson, K. McKenna, J. & Backhouse, S. H. (2015). "A qualitative analysis of the factors that protect athletes against doping in sport". *Psychology of Sport and Exercise*, 16, 149-155.
- Gebregergs Hailu, H. Yirsaw Gobezie, M. Tuha, A., Mulugeta, R. & Ahmed Mohammed, S. (2021). "Doping Knowledge, Attitude and Practice of Pharmacists in Dessie, Northeast Ethiopia". *Integrated Pharmacy Research and Practice*, 43-50.
- Hadipour, M. Afroozeh, M. S. & Safari jafarloo, H. R. (2021). "The relationship between disappointment and self-handicapping with doping tendency in athletes". *Sport psychology studies*, 9(34), 259-282. (In Persian).
- Halabchi, F. (2007). "Doping in athletes". *Hakim research journal*, 10(1), 1-12. (In Persian).
- Hatami, S. Saboonchi, R. Sekhavat, A. Ahar, M. & Mosavi, H. (2012). "Comparing the quality of life among participated and non-participated veterans and imperfectives in sport activities". *Journal of sport bioscience researches*, 2(7), 29-36. (In persian).
- Kargarfard, M. Kashi, A. & Sarlak, Z. (2009). "Prevalence of ergogenic substances uses and athletes' knowledge of effects and side effects of them in lorestan province, Western part of iran". *Journal of fundamentals of mental health*, 11(2 (42)), 123-134. (In Persian).
- Khodabakhshi koolae, A. Esmaeilifar, A. & Falsafinejad, M. R. (2015). "Comparison of life meaning and hopefulness between spinal cord injuries". *Blinds, and healthy people in Kerman-Iran*, 1 (3), 54-64. (In Persian).
- Kirby, K. Moran, A. & Guerin, S. (2011). "A qualitative analysis of the experiences of elite athletes who have admitted to doping for performance enhancement". *International journal of sport policy and politics*, 3(2), 205-224.
- Leonardi, M. Bickenbach, J. Ustun, T. B. Kostanjsek, N. & Chatterji, S. (2006). "The definition of disability: What is in a name?" *The Lancet*, 368(9543), 1219-1221.
- Makhov, A. S. Stepanova, O. N. Shmeleva, S. V. Petrova, E. A. & Dubrovinskaya, E. I. (2015). "Planning and organization of sports competitions for disabled people: Russian experience". *Bioscience's biotechnology research Asia*, 12(1), 877-886.
- Martinelli, L. A. N Thrower, S. Heyes, A. Boardley, I. D. Backhouse, S. H. & Petróczi, A. (2023). "The good, The bad, and the ugly: A qualitative secondary analysis into the impact of doping and anti-doping on clean elite athletes in five European countries". *International Journal of Sport Policy and Politics*, 1-20.
- Mazzeo, F. (2016). "Drug abuse in elite athletes: Doping in sports". *Sport Science*, 9(2), 34-41.
- Mazzeo, F. Santamaria, S. & Iavarone, A. (2015). "'Boosting" in Paralympic athletes with spinal cord injury: Doping without drugs". *Functional neurology*, 30(2), 91-98.
- Mohammadbeigi, A. Mohammadsalehi, N. & Aligol, M. (2015). "Validity and Reliability of the Instruments and Types of Measurments in Health". *Applied Researches*, 13 (12), 1153-1170. (In Persian).

- Morente-Sánchez, J. & Zabala, M. (2013). "Doping in sport: A review of elite athletes' attitudes, Beliefs, and knowledge". *Sports medicine*, 43, 395-411.
- Nazari, S. RamezaniNejad, R. Goharrostami, H. R. & Rahmati, M. M. (2022). "Representation of gender dominant discourses in women's sports with a sociological approach". *Strategic Sociological Studies in Sport*, 2(3), 223-239. (In Persian).
- Ntoumanis, N. Ng, J. Y. Barkoukis, V. & Backhouse, S. (2014). "Personal and psychosocial predictors of doping use in physical activity settings: A meta-analysis". *Sports medicine*, 44, 1603-1624.
- Palka, M. Z. Bigosińska, M. & Spieszny, M. (2022). "The attitudes and beliefs of paralympians and athletes with disabilities on doping in sport". *Journal of Kinesiology and Exercise Sciences*, 32(99), 9-17.
- Rahman, M. R. Piper, T. Geyer, H. Equey, T. Baume, N. Aikin, R. & Maass, W. (2022). "Data analytics for uncovering fraudulent behaviour in elite sports". *ICIS 2022 Proceedings*. 13, 2411.
- Santamaria, S. & Mazzeo, F. (2014). "Ethical issues and doping in Olympic and Paralympic Games". *Sports Medicine Journal/Medicina Sportivâ*, 10(4), 2411-2417.
- Sarkeshikiyan, S. M. & Jamebozorg, Z. (2023). "Thematic analysis: Clinical trial of teaching and learning technologies and its experienced capabilities in improving neurodevelopmental disorders: (with emphasis on special learning disability". *Mental retardation, Autism spectrum*). *Information and communication technology in educational sciences*, 13(3), 91-115. (In Persian).
- Schneider, A. J. & Friedmann, T. (2006). "The problem of doping in sports". *Advances in genetics*, 51, 1-9.
- Sekulic, D. Tahiraj, E. Zvan, M. Zenic, N. Uljevic, O. & Lesnik, B. (2016). "Doping attitudes and covariates of potential doping behaviour in high-level team-sport athletes; Gender specific analysis". *Journal of sports science & medicine*, 15(4), 606-615.
- Shamsaei, N. & Ahmadian, N. (2020). "Investigation of psychological relationship between the level of religiosity and doping susceptibility among bodybuilding athletes". *Religion and health*, 8(1), 30-38. (In Persian).
- Sharepour, M. Kabiri, S. Rahmati, M. M. & Riahi, M.S. (2018). "The social learning process of illegal performance-Enhancing drugs (doping) use among professional athletes". *Iranian journal of social problems*, 9(2), 117-138. (In Persian).
- Shelley, J. Thrower, S. N. & Petróczi, A. (2021). "Racing clean in a tainted world: A qualitative exploration of the experiences and views of clean British elite distance runners on doping and anti-doping". *Frontiers in psychology*, 12, 673087.
- Sobhani, A. Andam, R. & Zarifi, M. (2015). "Study and prioritizing the factors and barriers to sport participation of disabled people of ahvaz city". *Organizational behavior management in sport studies*, 2(6), 41-48. (In persian).
- Soltan Ahmadi, T. Najafian, F. & Shahbazi, M. (2019). "Amount of information about doping and the tendency to doping athletes of national teams". *Sport psychology studies*, 8(28), 193-206. (In Persian).
- Weber, K. Patterson, L. B. & Blank, C. (2022). "An exploration of doping-related perceptions and knowledge of disabled elite athletes in the UK and Austria". *Psychology of Sport and Exercise*, 58, 102061.
- Weber, K. Patterson, L. B. & Blank, C. (2022). "Doping in disabled elite sport: Perceptions, Knowledge and opinions from the perspective of German and UK coaches". *Psychology of sport and exercise*, 62, 102233.
- Zrnzević, J. & Zrnzević, N. (2016). "The use of doping in paralympic sport". In book of proceedings (p.162).